

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-1023

11.11.2024

Allianz Global Corporate & Specialty SE v/Pantaenius A/S

Lystbåt/fiskebåt

Skade på seilbåt – ukjent og uforutsigbar hendelse – skjult handlingsklausul?

Det oppstod en skade på sikredes seilbåt den 29.4.24. Ifølge sikrede spylte han båten i et avlukke da skaden oppstod som følge av et eller flere kraftige vindkast. Vindkastene førte til at en blanding av vann og gammelt bunnstoff la seg over store deler av dekk, slik at båten ble tilgriset og misfarget. Foretaket avsto å dekke skaden. Foretaket begrunnet avslaget med skaden ikke var å anse som en ukjent og uforutsigbar hendelse, men i stedet en planlagt aktivitet. Nemnda kom til at skaden på sikredes båt måtte regnes som en "ukjent og uforutsigbar hendelse". Nemnda bemerket i den forbindelse at foretaket ikke kunne legge vekt på om hendelse var subjektivt forutsigbar da dette var et forhold som måtte vurderes innenfor rammene av fal. kapittel 4.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for skade på seilbåt.

Sikredes båtforsikring har følgende regulering:

§1 Det forsikrede

Det forsikrede er fartøyet angitt i forsikringsbeviset, dets maskiner, tekniske utstyr, inventar og tilbehør, joller, ekstrautstyr og fartøyets registrerte tilhenger og navngitt stativ hvis tilhenger og stativ er angitt i forsikringsbeviset med egne forsikringsnummer. Personlige effekter om bord på fartøyet er også forsikret for 2% av båtens forsikringssum, men maksimalt NOK 45.000 med mindre høyere sum er avtalt i forsikringsbeviset.

§2 Seilingsområde

1. Forsikringen gjelder innenfor det seilingsområdet som er angitt i forsikringsbeviset. Forsikringsdekningen omfatter alle vanlige situasjoner der fartøyet er på land (for eksempel vinteropplag eller verftsopphold), deriblant opptak og sjøsetting samt utstilling på båtmesser og med sikte på salg. Midlertidige og ikke-planlagte overskridelser av seilingsområdet er likeledes dekket, men forsikringsselskapet skal ha melding om slike overskridelser så hurtig som mulig. Forsikringsselskapet kan i slike tilfelle oppkreve en egnet tilleggspremie.

(...)

§3 Dekningsomfang

Forsikringsselskapet bærer all risiko som det forsikrede er utsatt for i forsikringstiden.

(...)

§5 Unntak fra båtkaskoforsikringen

Denne forsikringen dekker ikke følgende:

(...)

2. Tap eller skade på grunn av vanlige og ikke-plutselige værpåvirkninger (vind, regn, sol, snø, frost), osmose, skadedyr, utøy og forfall.

Dette unntaket gjelder ikke i tilfelle skade på grunn av båten sinker, brann, kortslutning eller masteskade.

(...)

DEFINISJON AV ORD OG UTTRYKK SOM BRUKES I BETINGELSENE

All risiko

Dette omfatter all risiki som den forsikrede gjenstanden er utsatt for i forsikringstiden. En risiko er den mulige forekomsten av en ukjent og uforutsigbar hendelse.

Sikrede kontaktet foretaket 11.5.24 og meldte om skade på båten med skadedato 29.4.24. Skaden ble beskrevet som "tilgrising av båten på slipp". Sikrede hadde spylt båten i et avlukke da skaden oppstod som følge av et eller flere kraftige vindkast. Det var vindstyrke 10 m/s fra sør med 12–14 m/s i kastene på skadetidspunktet. Vindkastene førte til at en blanding av vann og gammelt bunnstoff la seg over store deler av dekk. Skaden ble beskrevet slik i skademeldingen:

I forbindelse med slipping ble båten høytrykksspylt under vannlinjen. Pga spesielle vindforhold havnet store mengder vann med gammelt bunnstoff på dekk, rekkestøtter, bom, stag, antenner, vindror, kverner, ankervinsj mm., samt i cockpit.

Det ble umiddelbart igangsatt rengjøring, og det er p.t brukt 15-20 timer på dette arbeidet. Det har imidlertid vist seg umulig å fjerne bunnstoffet fra en del utstyr. Puter i cockpit, tauverk, ledninger, vindror osv. Dekket må antakelig males.

På spørsmål fra foretaket om sikrede selv hadde høytrykksspylt båten eller satt bort oppgaven til et firma, svarte sikrede at han selv hadde gjort dette "som standard prosedyre er ved opptak i den båtforening".

Foretaket avsto ansvar og viste til at skaden ikke var en ukjent og uforutsigbar hendelse, men en planlagt aktivitet.

Sikrede krever erstatning for skade på båt og anfører at de helt spesielle vindforholdene under arbeidet må regnes som en plutselig, uforutsett og ytre påvirkning. Dersom dette var forventet skade, ville neppe praksisen med å spyle båtene vært som i dag. Det høytrykksspyles tusenvis av båter hver sesong på denne måten uten slike konsekvenser. Hadde slik tilgrising vært vanlig, ville dette vært kjent og praksisen garantert blitt endret. Sikrede kjenner til to andre skadetilfeller som inntraff samme dag, og som ble oppfattet som spesielle og uforutsette. Det er urimelig å hevde at sikrede "burde forstått" hva konsekvensene kunne bli her.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at skaden ikke var ukjent og uforutsigbar. Alle som har brukt en høytrykksspyler vet at det oppstår en sprøytetåke bestående av vann og avrensede partikler som rammer omgivelsene. Sikrede er vant til å bruke høytrykksspyler, og det er forutsigbart at det vil oppstå en slik sprøytetåke som kan ramme båten. Sikrede har opplyst at da han spylte båten var det 10 k/s og vindkast på 12–14 m/s. Ved så sterk vind, skal man være spesielt oppmerksom på hvor sprøytetåken rammer, da det er stor risiko for at den rammer uheldige steder.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for skade på båt.

Sikredes forsikring dekker ifølge § 3 Dekningsomfang "all risiko" som det forsikrede er utsatt for i forsikringstiden. En risiko er definert i vilkårene som «den mulige forekomsten av en ukjent og uforutsigbar hendelse». Formuleringen "uforutsigbar" betyr at hendelsen ikke kan forutsees og er synonymt med at den er "tilfeldig". Ordlyden er generell og omfatter både objektivt uforutsigbare hendelser og hendelser som for sikrede måtte fremstå som forutsigbare. Spørsmålet om en hendelse er subjektivt forutsigbar må imidlertid vurderes innenfor de rammer som settes av fal.

kap. 4 om forutsetninger for foretakets ansvar. Hvis det dreier seg om en skade risiko som er forutsigbar for sikrede vil dette være et spørsmål om han har fremkalt forsikringstilfellet, som er regulert i fal. § 4-9, jf. FinKN 2024-513 om begrepet "tilfeldig":

Spørsmålet om hva sikrede burde skjønt mht. risikoen for skade er et spørsmål om sikredes fremkallelse av forsikringstilfellet, jf. fal. § 4-9. Bestemmelsen er preseptorisk, og foretaket kan ikke komme rundt denne bestemmelsen ved å avvise ansvar fordi skaden ikke var tilfeldig fordi sikrede burde ha skjønt at hans adferd ville føre til skade, jf. også FKN 2009-072 med referanse til tidligere praksis og FKN 2010-272. Hvis foretaket ønsker å påberope seg brudd på fal. § 4-9, må det varsle sikrede i henhold til fal. § 4-14. Dette er ikke gjort her.

Formuleringen "tilfeldig" påvirkning må derfor forstås slik at påvirkningen objektivt sett ikke var påregnelig, og rammer i så fall skader ved alminnelig bruk e.l. som må regnes som objektivt påregnelig. Det er ikke anført at dette er tilfelle her."

Nemnda viser også til FinKN 2021-188, FKN 2010-385, FKN 2009-353 og FSN 7114.

Begrepet "forutsigbar" i vilkårene må derfor forstås som objektivt forutsigbar. Hva sikrede burde ha skjønt er i så fall ikke relevant for vurderingen. Det forhold at bunnstoff blander seg med vann og legger seg som et belegg på båten kan ikke regnes som en objektivt kjent risiko ved bruk av høytrykksspyler. Objektivt sett kan derfor ikke en slik skaderisiko anses som forutsigbar.

Skaden på sikredes båt må ut fra dette regnes som en følge av en "ukjent og uforutsigbar hendelse", og er dermed omfattet av vilkårene § 3.

Foretaket anfører at det var vind med styrke 10 k/s og vindkast på 12–14 m/s, og at sikrede ved så sterk vind måtte "være spesielt oppmerksom på hvor sprøytetåken rammer, da det er stor risiko for at den rammer uheldige steder". Hvis dette er en anførsel om at sikrede burde utvist mer aktsomhet er det et subjektivt forhold som ikke kan trekkes inn i vurderingen av de objektive vilkårene, jf. FinKN 2024-513. Dersom foretaket ønsker at sikrede skal handle på en bestemt måte, må det reguleres uttrykkelig i vilkårene som sikkerhetsforskrifter. En eventuell anførsel om at sikrede utviste grov uaktsomhet forutsetter at foretaket varsler avkortning etter fal. § 4-14. Slikt varsel er ikke sendt i denne saken.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).